

13 Μαρτίου, 1990

[ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΗΣ, Δ/στής]

Χ. Π. Θ. ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ ΛΤΔ,

Αιτητές,

v.

1. ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΑΠΟΧΕΤΕΥΣΕΩΝ ΛΕΥΚΩΣΙΑΣ,
2. ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΡΟΣΦΟΡΩΝ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ
ΑΠΟΧΕΤΕΥΣΕΩΝ ΛΕΥΚΩΣΙΑΣ,

Καθ' ων η αίτηση.

(Υπόθεση Αρ. 689/88).

*Προσφορές — Κατακύρωση — Κριτήρια — Το κριτήριο της προσφε-
ρόμενης τιμής — Θεωρία και νομολογία — Περιστάσεις εξεύρεσης
της χαμηλότερης προσφοράς στην κριθείσα περίπτωση.*

5 *Αίτηση Ακυρώσεως — Λόγοι ακυρώσεως — Πλάνη περί τα πράγματα —
Προσφορές — Πλάνη περί του ποια ήταν η χαμηλότερη προσφορά.*

Η αιτήτρια εταιρεία προσέβαλε την κατακύρωση προσφοράς
των καθ' ων η αίτηση στο ενδιαφερόμενο μέρος.

10

Το Ανώτατο Δικαστήριο, ακυρώνοντας την επίδικη απόφαση,
αποφάσισε ότι:

15

Είναι αδιαμφισβήτητο γεγονός, πως οι καθ' ων η αίτηση αποδέχτη-
καν την προσφορά της κοινοπραξίας γιατί την θεώρησαν πως ήταν η
χαμηλότερη.

20

Οι αρχές που διέπουν την εξέταση, αξιολόγηση και κατακύρωση
μιας προσφοράς έχουν νομολογηθεί από το Ανώτατο Δικαστήριο.
Οι αρχές αυτές σε συντομία είναι πως οι προσφορές πρέπει να τυγ-
χάνουν ίσης μεταχείρισης από νομικής και πραγματικής πλευράς.
Πως μια προσφορά πρέπει να είναι σύμφωνη με τους όρους της
διακηρύξεως και δεν θα πρέπει να είναι ατελής ή αόριστος, έτσι
που να καθιστά την αξιολόγησή της αδύνατη. Επιπλέον θα πρέπει
να τηρούνται οι γενικές αρχές του ελεύθερου συναγωνισμού.

25

Η εισήγηση του δικηγόρου των καθ' ων η αίτηση περί κακής πί-

στης και δόλου από πλευράς αιτήτριας εταιρείας δε βρίσκει σύμφωνο το Δικαστήριο. Η όλη επιχειρηματολογία του είναι υποθετική και εν όψει των όσων αναφέρονται στην Παράγραφο 4 της σελ. ΓΓ-2 της Προσφοράς, ουδεμία σύγχυση ή αβεβαιότητα μπορούσε να προκύψει από το λανθασμένο αποτέλεσμα του πολλαπλασιασμού, όσον αφορά την εργασία που αναφέρεται στους τύπους Α και Β του item 5, δεδομένου ότι το λάθος, διότι περί λάθους πρόκειται, διορθώθηκε έγκαιρα σύμφωνα με τον πιο πάνω αναφερόμενο Όρο 4. Παράλληλα θα πρέπει να τονιστεί ότι στην προκειμένη περίπτωση εκείνο που είχε σημασία ήταν η τιμή μονάδας που ήταν δεσμευτική για την αιτήτρια εταιρεία και όχι το αποτέλεσμα του πολλαπλασιασμού.

Κάτω από τις συνθήκες που αναφέρθηκαν η προσφορά της αιτήτριας εταιρείας ήταν χαμηλότερη από την προσφορά των ενδιαφερομένων μερών.

Ενόψει του ευρήματος τούτου και των πιο πάνω αναφερθέντων νομικών αρχών, οι καθ' ων η αίτηση λαμβάνοντας την επίδικη απόφαση με μόνο κριτήριο τη χαμηλότερη προσφορά, πλανήθηκαν περί τα πράγματα, γιατί λανθασμένα πίστεψαν πως η προσφορά της κοινοπραξίας ήταν χαμηλότερη.

Η προσφυγή επιτυγχάνει χωρίς έξοδα.

Αναφερόμενες υποθέσεις:

Συμβούλιο της Επικρατείας της Ελλάδας (1954), Υπόθεση 1216/54 (Ολ.), σελ. 1467,

2ο Συμπλήρωμα Νομολογίας 1953-1960, Υπόθεση 1863/59, Τόμος 1ος (α-κ) σελ. 490, παρ. 40.

Προσφυγή.

Προσφυγή εναντίον της απόφασης των καθ' ων η αίτηση με την οποία κατακύρωσαν την προσφορά αρ. 3/88 για αποχετευτικά έργα και συναφείς εργασίες, Φάση ΙΙΙ, Συμβόλαιο 7 στα ενδιαφερόμενα μέρη, αντί στους αιτητές.

Μ. Ιακώβου, για τους Αιτητές.

Κ. Μιχαηλίδης, για τους Καθ' ων η αίτηση.

Cur. adv. vult.

ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΗΣ, Δ.: Η αιτήτρια εταιρεία με την παρούσα προσφυγή ζητά την ακύρωση της απόφασης των καθ' ων η αίτηση ημερ. 26.5.88, να κατακυρώσουν την προσφορά αρ. 3/88 διά αποχετευτικά έργα και συναφείς εργασίες, Φάση III, Συμβόλαιο 7, 5 εις την εταιρεία Κατασκευών Δρέκα Λτδ και στο Φώτη Νικόλα.

Για τα έργα αυτά υποβλήθηκαν διάφορες προσφορές, μεταξύ αυτών και οι προσφορές της αιτήτριας εταιρείας και του ενδιαφερόμενου μέρους. Οι προσφορές ανοίχθηκαν στις 28.3.88. Η προσφορά της αιτήτριας εταιρείας ήταν για το συνολικό ποσό των 10 £167.000.- (Τεκμ. 1 και 2 στην ένσταση), της δε κοινοπραξίας Δρέκα Λτδ και Φώτη Νικόλα ήταν για το ποσό των £162.663.-.

Οι προσφορές, πριν από την κατακύρωση και πριν από τη συζήτηση τους από τους καθ' ων η αίτηση, μελετήθηκαν από τους μηχανικούς τους και στις σελ. Α-15, Τεκμ. 2 και Α-9, Τεκμ. 3, διαπιστώθηκαν δυο λάθη στο Item 5-Private Rate Connections, όσον αφορά το συνολικό κόστος της εργασίας των τύπων Α και Β. Ο δοσμένος από τους καθ' ων η αίτηση υπολογισμός της ποσότητας της εργασίας 20 ήταν για τον τύπο Α 540 μέτρα και για τον τύπο Β 1215 μέτρα. Η τιμή μονάδας που προσφέρθηκε και καταγράφηκε από την αιτήτρια για τον Τύπο Α ήταν £12 το μέτρο και για τον τύπο Β £11 το μέτρο. Η αιτήτρια πολλαπλασιάζοντας την ποσότητα επί της τιμής μονάδας, για τον τύπο Α κατάγραψε στη σελ. Α-9, τεκμ. 3, της προσφοράς 25 της το ποσό των £8.100.- αντί του ποσού των £6.480.-. Όσον αφορά τον τύπο Β, πολλαπλασιάζοντας την ποσότητα επί της τιμής μονάδας, κατάγραψε στο ίδιο τεκμήριο το ποσό των £17.010.- αντί το ποσό των £13.365.-. Ακολουθώντας σαν συνολικό ποσό των δυο τύπων γράφηκε το ποσό των £25.110.- αντί των £19.845.-. Τούτο επαναλήφθηκε και στο Form of Tender Summary (τεκμ. 2) και συνεπώς 30 το συνολικό ποσό της προσφοράς της ανήλθε στο ποσό των £167.000.-, αντί στο ποσό των £161.765.- (Τεκμ. 1 και 2). Σαν αποτέλεσμα οι μηχανικοί του έργου διάγραψαν τα λανθασμένα ποσά από τα πιο πάνω αναφερθέντα έγγραφα και κατάγραψαν τα ορθά που 35 προέκυπταν από τους ως άνω αναφερθέντες πολλαπλασιασμούς.

Επίσης στις 5.4.88, η αιτήτρια εταιρεία απηύθυνε προς τους μηχανικούς του έργου την ακόλουθη επιστολή:

40 "Tender for the installation of Sanitary Sewers and Associated Works - Stage III - District 31 Contract 7

We refer to our today's meeting in your office in respect of

our tender in connection with the above Project and wish to confirm that after careful rechecking of our tender we have established that there are indeed two errors on pages A-9 and A-10 which are due to mistransportation of figures under the 'Unit Price' column on page A-9 and a casting error on page A-10. Such errors happened during the copying process from our draft tender documents to the final and official documents which we submitted to the Employer following the normal procedure.

5

Given this situation and taking into serious consideration of the terms and conditions of the tender and despite the errors and irrespective of the financial burden on our Company, as a result of such errors, and having in mind our past good co-operation with the Employer and as our policy is always to honour even our oral word at any cost we hereby inform you that we are ready to incur the apparent financial loss and to honour our tender and signature this time too."

10

15

Στις 26.5.88 οι καθ' ων η αίτηση κατακύρωσαν την προσφορά στα ενδιαφερόμενα μέρη γιατί θεωρήθηκαν ως οι χαμηλότεροι προσφοροδότες.

20

Στις 9.6.88 οι καθ' ων η αίτηση 1 πληροφόρησαν την αιτήτρια εταιρεία ότι η προσφορά τους δεν έγινε αποδεκτή.

25

Η όλη υπόθεση επικεντρώνεται στο αν και κατά πόσο η προσφορά της αιτήτριας ήταν χαμηλότερη από την προσφορά των ενδιαφερομένων μερών.

30

Είναι η εισήγηση του δικηγόρου της αιτήτριας εταιρείας πως η προσφορά της ήταν η χαμηλότερη και πως οι καθ' ων η αίτηση όφειλαν να την αποδεχθούν και να κατακυρώσουν την εργασία σ' αυτή. Την εισήγησή του αυτή ο δικηγόρος της αιτήτριας εταιρείας τη βασίζει στη διόρθωση που έγινε, χαρακτηρίζοντας την αριθμητική διαφορά που προέκυψε στο αποτέλεσμα των δυο πολλαπλασιασμών σαν αριθμητικό λάθος. Επίσης ισχυρίστηκε πως σύμφωνα με τους όρους της προσφοράς, εκείνο που είχε σημασία και δεσμευε την αιτήτρια ήταν η τιμή μονάδας που καθόρισε στην προσφορά της και πως σε περίπτωση λάθους στο συνολικό ποσό, το ποσό που θα θεωρείτο σαν δεσμευτικό ήταν η μοναδιαία τιμή. Το επιχείρημά του αυτό το βάσισε στον όρο 4 της προσφοράς που αναφέρεται στη σελ. ΓΤ-2 (τεκμ. Α), ως ακολούθως:

35

40

"4. Informal or Unbalanced

Tenders which are incomplete, conditional, illegible or obscure, or that contain additions not called for, reservations, erasures, alterations or irregularities of any kind, may be rejected as informal.

Tenders that contain prices which appear to be so unbalanced as likely to affect adversely the interests of the Employer may be rejected.

Wherever in a tender the amount tendered for an item does not agree with the extension of the estimated quantity and the tendered unit price, the unit price shall govern and the amount shall be corrected accordingly."

Ο δικηγόρος των καθ' ων η αίτηση εισηγείται ότι η προσφορά της αιτήτριας εταιρείας ήταν λανθασμένη, αβέβαιη και δύσκολη στον υπολογισμό. Επίσης το αριθμητικό αποτέλεσμα των πιο πάνω αναφερθέντων πολλαπλασιασμών δεν το αποδίδει σε λάθος, αλλά σε κακόπιστη, δόλια και εσκεμμένη ενέργεια της αιτήτριας, με σαφή την πρόθεση να εξαπατήσει τους καθ' ων η αίτηση και να καταδολιεύσει τους προσφοροδότες. Επεξηγώντας τη θέση του ανάφερε τα ακόλουθα στη γραπτή του αγόρευση, σελ. 4:

"... Ήθελαν να το έχουν διπλοπόρτι, διά να χρησιμοποιήσω μίαν συνήθη λαϊκήν φράσιν.

Δηλαδή εάν η προσφορά των ήτο η χαμηλότερα θα ισχυρίζοντο ότι αι μοναδιαίαι τιμαί των ΑΚ12 και ΑΚ11 αντιστοίχως ήσαν προφανώς λανθασμένα. Θα επέμενον ότι εάν επολλαπλασιάζετο το ποσό των 540 και 1,215 μέτρων εκτελεσθησομένης εργασίας, ως περιεγράφησαν ανωτέρω, με τα ορθά ποσά των ΑΚ15 και ΑΚ14 αντιστοίχως θα κατέληγαν εις τα ποσά των ΑΚ8.100 και ΑΚ17.010 ήτοι σύνολον ΑΚ25.110 που αντιπροσώπευε το σύνολον του ποσού διά τας προσφερθείσας δύο ταύτας εργασίας (ιδέτε τεκμήριον 3).

Θα ισχυρίζοντο περαιτέρω ότι το ποσόν των ΑΚ25.110 μεταφέρθη εις το τεκμήριον 2 (ιδέτε αρ. 5) και η συνολική προσφερθείσα τιμή ήτο ΑΚ167.000. Προς περαιτέρω επίρρωσιν του ισχυρισμού των θα παρέπεμπον επίσης εις το τεκμήριον 1 και θα ισχυρίζοντο ότι ούτοι ολογράφως και αριθμητικώς εδήλωσαν ότι το συνολικόν ποσόν διά το οποίον θα εξετέλουν τας ερ-

γασίας ήτο το ποσόν των ΛΚ167.000. Και θα έλεγον ότι είναι οφθαλμοφανές το λάθος των Αιτητών και ότι δεν έπρεπε να ληφθούν υπ' όψιν αι αναγραφείσαι εκ λάθους δήθεν μοναδιαίαι τιμαί των ΛΚ12 και ΛΚ11 εφ' όσον ολόκληρος η προσφορά των ήτο διά το ποσόν των ΛΚ167.000.

5

Εάν δε πάλιν η προσφορά των Αιτητών ήτο υψηλότερα των άλλων προσφοροδοτών τότε οι Αιτηταί θα επεκαλούντο τας αναγραφείσας μοναδιαίας τιμάς των ΛΚ12 και ΛΚ11 και θα εξητούσαν να γίνη δήθεν η διόρθωσις των πολλαπλασιασμών, ούτως ώστε να ισχυρίζονται ότι η προσφορά των είναι χαμηλότερα των άλλων. Όπως και έπραξαν εις την παρούσαν περιπτώσιν."

10

Είναι αδιαμφισβήτητο γεγονός, όπως προκύπτει από το υλικό που τέθηκε ενώπιόν μου, πως οι καθ' ων η αίτηση αποδέχτηκαν την προσφορά της κοινοπραξίας γιατί την θεώρησαν πως ήταν η χαμηλότερη.

15

Οι αρχές που διέπουν την εξέταση, αξιολόγηση και κατακύρωση μιας προσφοράς έχουν νομολογηθεί από το Ανώτατο Δικαστήριο. Οι αρχές αυτές σε συντομία είναι πως οι προσφορές πρέπει να τυγχάνουν ίσης μεταχείρισης από νομικής και πραγματικής πλευράς. Πως μια προσφορά πρέπει να είναι σύμφωνη με τους όρους της διακηρύξεως και δεν θα πρέπει να είναι ατελής ή αόριστος, έτσι που να καθιστά την αξιολόγηση της αδύνατη. Επιπλέον θα πρέπει να τηρούνται οι γενικές αρχές του ελεύθερου συναγωνισμού.

20

25

Όσον αφορά την προσφερόμενη τιμή, το Συμβούλιο της Επικρατείας της Ελλάδας στην υπόθεση 1216/54 (Ολ.), που δημοσιεύτηκε στις αποφάσεις του Συμβουλίου της Επικρατείας (1954) σελ. 1467, αναφέρει τα ακόλουθα:

30

"Επειδή η προσφερομένη τιμή επί δημοσίου διαγωνισμού αποτελεί προφανώς σημαντικώτατον στοιχείον κρίσεως, ουχί όμως το μόνον αποφασιστικόν, δυνάμενον να συνδυασθή και προς έτερα στοιχεία της προσφοράς διά την τελικήν επί της κατακυρώσεως υπέρ τινος των συναγωνιζομένων κρίσιν, απαιτούμενου πάντως, όπως η απόρριψις του προσενεγκόντος ελλάσσονα - επί μειοδοτικού διαγωνισμού - έναντι ετέρου, τιμήν αιτιολογείται επαρκώς, ίνα καθίσταται εφικτός ο έλεγχος της καλής ασκήσεως της διακριτικής εξουσίας της Διοικήσεως."

35

40

Επίσης στο 2ο Συμπλήρωμα Νομολογίας 1953-1960, Τόμος 1ος (α-κ) σελ. 490, παρ. 40, αναφέρεται η υπόθεση 1863/59, όπου το Συμβούλιο της Επικρατείας αποφάσισε ότι:

- 5 "Το Συμφέρον ή μη της προσφοράς δεν εξετάζεται μόνον εν σχέσει προς την δοθείσαν τιμήν αλλά και εν σχέσει προς τους λοιπούς όρους, ους δέον να πληροί το προσφερόμενον είδος, υποχρεουμένης της διοικήσεως μόνον υπό τους αυτούς
- 10 όρους να αιτιολογήση επαρκώς την προτίμησιν προσφοράς περιεχούσης υψηλότεραν τιμήν έναντι των άλλων."

Εξέτασα με προσοχή τις εισηγήσεις των δυο δικηγόρων, καθώς επίσης και το υλικό που τέθηκε ενώπιόν μου.

- 15 Η εισήγηση του δικηγόρου των καθ' ων η αίτηση περί κακής πίστης και δόλου από πλευράς της αιτήτριας εταιρείας δεν με βρίσκει σύμφωνο. Η όλη επιχειρηματολογία του είναι υποθετική και εν όψει των όσων αναφέρονται στην παράγραφο 4 της σελ. ΠΤ-2 της Προσφοράς, ουδεμία σύγκριση ή αβεβαιότητα μπο-
- 20 ρούσε να προκύψει από το λανθασμένο αποτέλεσμα του πολλαπλασιασμού, όσον αφορά την εργασία που αναφέρεται στους τύπους Α και Β του item 5, δεδομένου ότι το λάθος, διότι περί λάθους πρόκειται, διορθώθηκε έγκαιρα σύμφωνα με τον πιο πάνω αναφερόμενο όρο 4. Παράλληλα θα πρέπει να τονιστεί ότι στην
- 25 προκειμένη περίπτωση εκείνο που είχε σημασία ήταν η τιμή μονάδας που ήταν δεσμευτική για την αιτήτρια εταιρεία και όχι το αποτέλεσμα του πολλαπλασιασμού.

- Κάτω από τις συνθήκες που ανάφερα, έχω τη γνώμη πως η
- 30 προσφορά της αιτήτριας εταιρείας ήταν χαμηλότερη από την προσφορά των ενδιαφερομένων μερών.

- Εν όψει του ευρήματος τούτου και των πιο πάνω αναφερθέντων νομικών αρχών, που υιοθετώ, καταλήγω πως οι καθ' ων η
- 35 αίτηση λαμβάνοντας την επίδικη απόφαση με μόνο κριτήριο τη χαμηλότερα προσφορά, πλανήθηκαν περί τα πράγματα, γιατί λανθασμένα πίστεψαν πως η προσφορά της κοινοπραξίας ήταν χαμηλότερη.

- 40 Κατά συνέπεια η επίδικη απόφαση ακυρώνεται.

Δεν επιδικάζονται έξοδα.

Η προσφυγή επιτυγχάνει χωρίς έξοδα.